

2. Кинг Б. Банк 3.0. Почему сегодня банк – это не то, куда вы ходите, а то, что вы делаете : пер. с англ. Москва : «Олимп-Бизнес», 2016. 520 с.

3. Кобилін А.М., Дубницький В.Ю. Використання сучасних підходів «хмарних» технологій для систем підтримки прийняття рішень в задачах пошуку оптимальних альтернатив в банківській сфері. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики : Збірник наукових праць. Вип. 1(10). Частина II. ХАРКІВ, 2011. С. 224–231.

4. Толстошеева А.В. Сучасні проблеми кредитування комерційними банками України. *Бізнес інформ.* № 5. 2014. С. 370–375.

Курінна Д.В., Курінна В.В.

студенти;

Заволока Л.О.

старший викладач,

Університет митної справи та фінансів

МІСЦЕ І РОЛЬ КОНТРОЛІНГУ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ В УКРАЇНІ

Ринкові умови господарювання в Україні ставлять вимоги для підприємств, організацій і їх діяльності, а саме в особливій організованості, повній віддачі та в кінцевому результаті – максимальної ефективності виробничої діяльності.

Сучасний ринок – це конкуренція, в якій необхідно змагатися за місця збуту продукції, встановлювати партнерські відносини з постачальниками і покупцями, завоювати звання першості щодо якісних параметрів продукції, яка випускається. На даний момент у господарюванні відбувається об'єктивний процес зростання ролі і значення таких функцій управління як облік, планування, аналіз

і контроль, одночасно з переосмисленням їх завдань, наповненням новим змістом.

Успіх запровадження діяльності підприємством неможливе без постійного моніторингу динаміки зовнішнього середовища, адаптації цілей діяльності, внутрішнього середовища підприємства. Науково-технічний прогрес, ускладнення технологій виробництва, невизначеність, динамічність розвитку зовнішнього середовища організації, ускладнення внутрішньої структури привели до збільшення обсягів інформації, що обробляється при підготовці управлінського рішення. За такими умов стає неможливим провадження ефективного управління без застосування контролінгу, який виконує роль посередника між керівником, що приймає управлінські рішення та джерелами інформації. Якісне застосування контролінгу в практиці управління залежить від чіткого розуміння поняття «контролінг», його функцій та місця в системі управління підприємством.

Контролінг – центральна підсистема системи управління підприємством або окремим процесом, яка пов'язує, координує, узгоджує, спрямовує, контролює діяльність усіх функціональних управлінських одиниць з метою адаптації їхньої діяльності до змінних зовнішніх умов, здійснює інформаційне забезпечення прийняття управлінських рішень, і умовою існування якої є відповідний образ мислення керівництва підприємством або процесом, який сфокусований на оптимальному використанні усіх видів ресурсів і на тривалому розвитку підприємства [1].

Залежно від поставлених цілей виділяють два види контролінгу, а саме стратегічний та оперативний.

Стратегічний контролінг направлений на довгострокові перспективи. Його мета – забезпечити виживання підприємства, відстежити намічені цілі розвитку та досягнути довгострокової сталої переваги перед конкурентами. Основними напрямками аналізу стратегічного контролінгу є аналіз конкуренції, аналіз

зовнішнього та внутрішнього середовища, формування портфеля стратегій, аналіз ключових факторів успіху, аналіз стратегічних планів і підконтрольних показників діяльності, аналіз ланцюжка цінностей, аналіз стратегічного позиціонування тощо [2].

Головною метою оперативного контролінгу є створення такої системи управління, яка ефективно допомагає досягати поточних цілей підприємства, а також оптимізує співвідношення «витрати-прибуток». До основних напрямів оперативного контролінгу відносять такі показники, як рентабельність, ліквідність, продуктивність та прибуток.

На нашу думку, процедура проведення контролінгу має виконуватися у такій послідовності:

1) вибір оптимальних для даного підприємства методів аналізу інформації;

2) збір інформації для розрахунку показників, аналіз яких слід виконати при застосуванні обраних методів;

3) порівняння фактичних показників з прийнятими нормативами, аналіз потенційного впливу відхилень на ймовірність досягнення мети діяльності підприємства або організації, причин відхилень, розроблення альтернативних управлінських рішень;

4) оброблена інформація має повертатися функціональним підсистемам у вигляді рекомендацій щодо вибору альтернативних напрямів розвитку підприємства та очікуваних результатів їх впровадження.

Сьогодні в Україні існує практика впровадження контролінгу далеко не в усі системи управління підприємства, але розвиток теорії контролінгу дещо активізує поширення сфер його застосування (рис. 1).

На даний час існують компанії, що надають послуги з виконання контролінгу на підприємствах, а саме:

Рис. 1. Рівень впровадження контролінгу на підприємствах України

– ABM VIP Consulting – консалтингова фірма (управлінський консалтинг), що надає консультації з питань стратегії, організації, технології та операційного функціонування;

– Consulting in Tourism – компанія надає послуги з управління фінансів та стратегічного розвитку туристичного бізнесу;

– Консалтингова компанія ТОНАР – надає бухгалтерські, консалтингові та юридичні послуги;

– GEMAG International Group – німецька група компаній, що спеціалізуються на представленні високоякісного міжнародного консалтингу у сфері фінансових операцій та інвестування на території України та ЄС [3].

В останні роки у переліку послуг аудиторських фірм також з'являються пропозиції з проведення контролінгу на підприємствах. Наприклад, «Аудит-Юнити», ТОВ «Контролінг-Аудит 96» надають консультації з питань організації фінансового та управлінського обліку, в тому числі організації функцій контролінгу на підприємстві.

Проте лідером на вітчизняному ринку є компанія «ІНТАЛЄВ Україна», ще створена у квітні 2004 року році. Компанія має вагомий досвід саме з питань побудови контролінгу на підприємствах різних форм власності та напрямків діяльності.

На даний час «ІНТАЛЄВ Україна» активно працює в напрямку поширення контролінгу, постійно проводить майстер-класи з питань його організації на окремо взятому підприємстві.

Насправді, контролінг – дуже дорога система, і упроваджувати його доцільно лише на великих підприємствах і в холдингах. Впровадження і організація служби контролінгу є складним, дорогим процесом, але, необхідним елементом управління підприємством [4].

Отже, можемо зробити висновок, що в Україні необхідно розвивати контролінг і впроваджувати його в діяльність підприємств, організацій як самостійну складову системи управління, що є фактором підвищення рівня економічної ефективності комплексу напрямів діяльності підприємства. Якщо роз'яснити суть контролінгу та його позицію в системі управління та діяльності підприємства, то це дозволить у майбутніх дослідженнях переходити до створення оптимальних методичних критеріїв до формування контролінгу на підприємствах різних напрямів в Україні та обирати конкретні його інструменти, а при необхідності – адаптувати існуючий інструментарій контролінгу до сучасних умов української економіки.

Список використаних джерел:

1. Криворотько І.О. Контролінг у системі управління підприємством і прийняття управлінських рішень. URL: <http://nbuv.gov.ua>
2. Килимнюк В. Еволюція контролінгу. Його місце та роль в економіці підприємства. *Економіст*. 2014. № 1. С. 48–50.

3. Фалько С.Г. Контролінг та його національні особливості. *Економіка та держава*. 2015. № 10. С. 14–18.

4. Зоріна О.А. Місце контролінгу в системі управління підприємством. *Науковий вісник Національного університету ДПС України (економіка, право)*. 2010. № 2 (49). С. 59–66.